

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. június 30. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A garázdaság büntette miatt I.r. vádlott és társai ellen indult büntető ügyben a Budapest Környéki Törvényszék mint a fiatalkorúak bírósága 12.Fk.4/2016/36. számú ítéletét a III. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

A III. r. vádlott befejezett testi épség elleni cselekményét emberölés büntette kísérletének [Btk. 160. (1) bekezdés] minősíti és a kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 (hat) évre, a közügyektől eltiltás tartamát 6 (hat) évre súlyosítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a III. r. vádlott őrizetbe vételének és a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámítandó előzetes fogvatartás kezdőnapja helyesen 2013. június 21.

A III. r. vádlott köteles a másodfokú eljárás során felmerült 12.370 (tizenkettőezer-háromszázhetven) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A Budapest Környéki Törvényszék mint a fiatalkorúak bírósága Budapesten, 2016. október 3. napján kelt, 12.Fk. 4/2016/36. számú ítéletével az I. r. és a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett garázdaság büntetében [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont]. Ezért a Fk. I. r. terheltet 1 évre, a II. r. terheltet 2 évre próbára bocsátotta azzal, hogy az I. r. terhelt a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

A III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli testi sértés büntetében, melyből 1 rendbeli kísérlet [Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés I. fordulat]. Ezért őt halmazati büntetésül 4 év 8 hónapi szabadságvesztésre és 5 évre a közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani, megállapította, hogy a III. r. vádlott a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra és a szabadságvesztés tartamába az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte. A III. r. vádlott vonatkozásában elrendelte a Dabasi Járásbíróság 5. B. 510/2012/2. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról, illetve az elsőfokú ítélet meghozataláig felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete az I. r. és a II. r. terheltekre a kihirdetés napján jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú ítélet a III. r. vádlottra vonatkozó részével szemben az ügyész a vádlott terhére, téves minősítés miatt, helyes minősítés megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása végett, míg a III. r. vádlott védője a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

A Pest Megyei Főügyészség Gyermekek- és Fiatalok Bűntetőügyeinek Önálló Csoportja Fk. 3948/2013/43. szám alatt a fellebbezést írásban megindokolta.

A megyei főügyészség véleménye szerint az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, a lehetséges bizonyítékokat beszerezte, azokat teljes körűen értékelte és - a vádmódosításra is tekintettel - az ítéleti tényállást helyesen állapította meg. A III. r. vádlott által elkövetett bűncselekmények közül azonban a II. r. terhelt sérelmére megvalósított cselekményt tévesen minősítette életveszélyt okozó testi sértés büntettének, e cselekmény helyes minősítése emberölés büntettének a kísérlete. Álláspontjának az alátámasztására az ítéleti tényállás egyes megállapításait emelte ki, többek között a III. r. vádlottnak a cselekmény elkövetése előtt tett kijelentését, a sérülésokozás mechanizmusát - ezen belül az alkalmazott erő nagyságát, a szívet rejtő testtájékot ért támadást - és a bántalmazás több életveszélyes sérülésben megnyilvánuló eredményét. Tévesnek értékelte az elsőfokú bíróságnak a cselekmény jogi értékelése körében tett azt a megállapítását, hogy a III. r. vádlott dulakodás közben, részben a föld felé hajolt helyzetben, a kést vaktában használva sebesítette meg a II. r. terheltet, ezzel ugyanis ellentétben áll a történeti tényállás több megállapítása és az orvos-szakértői véleményből vonható következtetés is. Mindezek alapján úgy értékelte, hogy a III. r. vádlottnak a II. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekménye legalább eshetőleges szándékkal a II. r. terhelt életének a kioltására irányult, így a Btk. 160. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntette kísérletét kell megállapítani.

Az ügyészi fellebbezés részletesen felsorolta a súlyosító és enyhítő körülményeket. Enyhítő körülményként csak a cselekmények kísérleti szakban maradását és az időmúlást jelölte meg. Emellett az enyhítő körülményekkel kapcsolatban kiemelte, hogy a részbeni beismerés csekély súlyú, mert a cselekménynek több szemtanúja is volt, illetve hangsúlyozta az élet elleni cselekmény kísérletének a befejezett jellegét. Súlyosító körülményként sorolta fel azonban a III. r. vádlott büntetett előéletét és a jelen eljárásban elbírált magatartásának a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje, illetve a más büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést. Álláspontja szerint mindezek alapján a szabadságvesztés kiszabásánál irányadó tételkeret középértékétől való lényeges eltérés nem indokolt.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 143/2017/1. számú átiratában a III. r. vádlott vonatkozásában bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a védelmi fellebbezést alaptalannak tekintette.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartotta, megalapozott tényállást állapított meg és eleget tett indokolási kötelezettségének is. Helyes érveléssel indokolta meg azt is, hogy a jogos védelmi helyzetet miért vetette el a III. r. vádlott cselekvősége kapcsán, így a bűnösségre levont következtetés okszerű mind az I. r., mind a II. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekmény esetén. A cselekmények minősítését az I. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekmény tekintetében törvényesnek, míg a II. r. terhelt sérelmére megvalósított cselekmény tekintetében - az ügyészi fellebbezésben írtaknak megfelelően - korrekcióra szorulónak értékelte. Álláspontja szerint a súlyosabb minősítés súlyosabb büntetékiszabását is indokolja.

A fellebbviteli főügyészség azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a III. r. vádlottnak a II. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekményt a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette kísérletének minősítse és súlyosabb büntetést szabjon ki a III. r. vádlottal szemben.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész nem kívánt részt venni.

A védő a fellebbezést részben eltérő tartalommal indokolta. Arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a III. r. vádlottat az ellene emberölés bűntettének a kísérlete, illetve életveszélyt okozó testi sértés bűntettének a kísérlete miatt emelt vád alól mentse fel és a III. r. vádlott bűnösségét garázdaság vétségében állapítsa meg. Az indítványozottak okszerűen a III. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítésére irányuló indítványt is magukban foglalták.

Álláspontjának alátámasztására a védő egyetértően hivatkozott a Pest Megyei Főügyészség Gyermek és Fiataikorúak Büntetőügyeinek Önálló Csoportja 2014. december 12-én kelt, Fk. 3948/2013/17-I. számú - a III.r. terhelttel szemben a testi épséget sértő cselekmények tekintetében a nyomozást megszüntető - határozatára és az abban foglaltakra. Megítélése szerint az eljárás tárgyát képező cselekmény a büntetőjogi értékelés szempontjából két elkülönülő részre tagolható. A cselekmény első részében a II. r. terhelt és a III. r. vádlott kölcsönösen verekedett egymással, a III. r. vádlottnak ez a cselekvése minősül garázdaság vétségének. Ezt követően a cselekmény második részében, az I. r. terheltnek a verekedésbe történő beavatkozása új jogi értékelés alá eső, jogos védelemi helyzetet teremtett az III. r. vádlott oldalán. Az I. r. és II. r. terhelt részéről őt ért súlyos támadással szemben a III. r. vádlott védekezésének a módja - a kés használata - szükséges és arányos volt. Meggyőződése szerint a III. r. vádlottnak nem kellett számolnia az I. r. terhelt testvére oldalán történő beavatkozásával és ez által az erőviszonyok lényeges megváltozásával, mert az I. r. terhelt nem vett részt a tettelegességet megelőző szóváltásban, a II. r. terhelt a konfliktus „egy az egyben lejátszására”, vagyis két személy közötti verekedés útján történő lerendezésére szólította fel a III. r. vádlottat. A III. r. vádlott bizonyos, hogy nem számolt az erőviszonyok megváltozásával, mert - a tanúl vallomása által is igazoltan - meglepődött, amikor az I. r. terhelt is rátámadt. Ebből következően a III. r. vádlott a cselekménynek ebben a részében az I. r. és II. r. terhelt sérelmére elkövetett bántalmazásért nem tartozik büntetőjogi felelősséggel.

A III. r. vádlott csatlakozott a védőjéhez.

A büntetéskiszabás körében kérte figyelembe venni, hogy két kiskorú gyermek és súlyosan beteg édesapja eltartásáról gondoskodik, hogy a cselekmény elkövetése óta hosszabb idő, 4 év telt el, valamint, hogy az óta törvénytisztelő életmódot folytat.

Az ügyészi fellebbezés alapos, a védelmi fellebbezések alaptalanok.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése és 349.§ (1) bekezdése alapján a kétirányú fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet a III. r. vádlott vonatkozásban az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le az eljárást.

A törvényszék a 2016. szeptember 27-én tartott tárgyaláson a Be. 287. § (3) bekezdésben meghatározott egyik ok - az ülnök személyében történt változás miatt - a Be. 287. § (4) bekezdése alapján a megelőző - a 2016. február 25-én, 2016. április 7-én és 2016. június 29-én tartott - tárgyalásokat szabályszerűen, a korábbi tárgyalási jegyzőkönyvek ismertetésével és a jogosultak jogszabály szerinti nyilatkoztatásával megismételte.

Az elsőfokú bíróság a tárgyaláson kihallgatott személyek figyelmeztetését teljes körűen és helyesen alkalmazta.

A szembesítéseket törvényesen folytatta le, ugyancsak törvényes volt az is, hogy a vallomástételt megtagadó III. r. vádlottat a Be. 117. § (4) bekezdésében foglaltak alapján nem szembesítette az ellentétes tartalommal nyilatkozókkal.

A törvényszék ügyészi indítványra a Be. 296. (2) bekezdését alkalmazva olvasta fel a tanú2, tanú3, tanú4, tanú5, tanú6, tanú7, tanú8, tanú9 és a tanú10 tanúk vallomását.

Tény, hogy a Be. 285. § (1) bekezdésében biztosított joguknál a védők indítványozták a tanú10, a tanú7 és a tanú5 személyes meghallgatását, ezt azonban a 2016. szeptember 27-ei tárgyaláson gyakorlatilag visszavonták, így nem volt törvényi akadálya az ismertetésnek.

Megfelel az eljárási szabályoknak az is, hogy a bíróság az ítéletet 2016. október 3-án a III. r. vádlott távollétében hirdette ki. A bíróság a megelőző tárgyalást a határozat meghozatalára napolta el, a Be. 322. § (2) bekezdése pedig a határozatnak a vádlott távollétében történő kihirdetését is lehetővé teszi.

Az elsőfokú bíróság nem csak az ügyészség által felajánlott bizonyítást folytatta le, hanem a védelmi bizonyítási indítványoknak is a szükséges körben adott helyt.

Ügyészi és védői indítványra hallgatta meg a tárgyaláson az orvos-szakértőt.

Védői indítványra rendelte el a tanú11 és a tanú12, illetve a III. r. vádlott indítványára a tanú13 tanúk meghallgatását.

A törvényszék elutasította a III. r. vádlott bizonyítási indítványát a tanú15 és a tanú16 tanúkenti meghallgatására nézve, valamint a III. r. vádlott és védője és az ügyész indítványát a tanú14 tanúként történő meghallgatására. Az elsőfokú bíróság döntését az ítélet 32. oldal 5. bekezdésében a Be. 258. § (3) bekezdés f) pontja alapján megfelelően megindokolta, azzal, hogy a tanú14 nevét kisebb elírással szerepeltette. Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a bizonyítási indítványok elutasítása okszerű indokokon alapult.

Az elsőfokú bíróság túlnyomó részt megalapozott tényállás állapított meg. A tényállás teljes körűen felderített, megfelel a vád kereteinek, csaknem hiánytalan és egy pontot kivéve megfelel az iratok tartalmának is, továbbá minden esetben helyesek a tényből tényre levont következtetések.

Mindemellett a tényállás kisebb részben a Be. 351. § (2) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott megalapozatlansági hibákban szenved, mert a megalapított tényállás némileg hiányos, illetve egy esetben ellentétes az iratok tartalmával. Mivel a hiánytalan, illetve helyes tényállás az iratok tartalma és tényből tényre történő következtetés alapján megállapítható, a másodfokú bíróság a Be. 352. (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- Az ítélet 4. oldal 5. bekezdését - a III. r. vádlottnak a másodfokú nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján - úgy pontosította, hogy a III. r. vádlott sírkövesként mint *próbaidős* dolgozik, melyből havi 63.800- forint jövedelme származik.
- Az ítélet 6. oldal 7. bekezdését és a 7. oldal 6. bekezdését - a nyomozati iratok 138-141. oldalán lévő, lefoglalt bűnjelről készült metrikus felvételek, illetve a nyomozati iratok 371. oldalán olvasható orvos-szakértői vélemény alapján - akként pontosította, hogy a lefoglalt zsebkész *legfeljebb 6 centiméter* hosszúságú pengével rendelkező eszköz volt, illetve a III. r. vádlott három alkalommal, kis-közepes erővel *megsebesítette* az I. r. terheltet, akinek a jobb lapockáján és bal combját érő szúrások mellett, a jobb kezén *metszett* sérülése keletkezett.
- Az ítélet 6. oldal 7. bekezdésének a végére - az alábbiakban részletesen megindokoltak szerint - a következő mondatot illesztette: „ *A további tettlegesség megakadályozása érdekében a tanú1 az I. r. vádlottat magához rántotta, és lefogva tartotta.*”

- A 6. oldal 8. bekezdésében és a 7. oldal 1. bekezdésében lévő összefüggő szövegrész helyébe - az alábbiakban ugyancsak részletesen megindokoltak szerint - a következő szöveget illesztette: „Ezután a III. r. vádlott felállt és megindult a II. r. vádlott felé, úgy, hogy a kést a jobb kezében alkarján feltolva, rejtve tartotta. Majd amikor kartávolságon belül ért, a II. r. vádlottat a késsel, három esetben, legalább közepes erővel, szemből a hasán és a szívtájékon megszúrta. A jelzett ítélet rész további megállapításait pedig mellőzte a tényállásból.
- Az ítélet 7. oldal 8. bekezdés első mondatát - az orvos-szakértői vélemény nyomozati iratok 371. oldalán megjelenő tartalma alapján - azzal egészítette ki, hogy a II. r. terhelt sérüléseinek a *tényleges gyógytartam 2-4 hónapra tehető.*
- Az ítélet 8. oldal első bekezdésében lévő két mondat közé - az orvos-szakértőnek a nyomozati iratok 367. oldalán írt és a 13. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített véleménye alapján - a következő mondatot illesztette: *A kórházban elvégzett életmentő műtét közben a II. r. vádlott a klinikai halál állapotába került, élete kizárólag a véletlen szerencsének - a magas szintű orvosi ellátás azonnali rendelkezésre állásának - köszönhetően volt megmenthető.*

Az így pontosított, illetve kiegészített tényállás már hiánytalan és hibamentes, teljes körűen megalapozott, így irányadó a másodfokú eljárásban is.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tett.

A bizonyítékokat iratszerűen, pontosan mutatta be az ítélet 8. oldal 4. bekezdéstől 26. oldal 8. bekezdéséig.

Mérlegelő tevékenysége során a bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte, tényből tényre is a logika szabályainak megfelelően következtetett.

A törvényszék megindokolva, logikusan határozta meg azokat a szempontokat, amelyek alapján az egymással, illetve kisebb nagyobb-mértékben önmagukban is ellentmondásban álló vallomásokat értékelte.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott az ítélet 27. oldal 4. bekezdésében arra a következtetésre, hogy a tényállás megállapítása során elsősorban a nyomozati vallomásokat fogadja el, különösen a tanú1 érdektelen tanú 2013. június 22-ei vallomását, aki az egész eseménysort nyomon követte, a vádlottak közötti konfliktusba többször beavatkozott, mert meg akarta akadályozni a verekedést.

Indokoltan tekintette az orvos-szakértői véleményt olyan bizonyítéknak, amely irányadó a sérülésokozás,- és elszenvedés során az érintettek egymáshoz viszonyított testhelyzete, a sérülések száma, azok elhelyezkedése és jellege, illetve a sérüléseket okozó erők nagysága tekintetében. Az orvos-szakértői véleményt alapul véve állapította meg az elsőfokú bíróság az I. és II. r. terhelt sérüléseinek a büntetőjogi gyógytartamát, a II. r. terhelt sérüléseinek a részben közvetlen, részben közvetetten életveszélyes voltát, illetve az I. r. terhelt szúrt sérülései esetében az életveszélyes sérülés kialakulásának a reális lehetőségét is.

Ekként pedig törvényesen járt el, amikor a tényállást elsődlegesen a tanú1 szemtanú vallomására, és az azt alátámasztó igazságügyi orvos-szakértői véleményre alapította, míg a többi tanúvallomást és terhelti nyilatkozatot csak annyiban fogadta el, amennyiben e két bizonyítékkal összhangban álltak, egyezőséget mutattak.

A bizonyítékok alapján indokoltan és a logika szabályait megtartva határozta meg az elsőfokú bíróság a történeti tényállást mind a cselekmény hosszabbtávú, mind a 2013. június 21. napján történt előzményeire nézve.

Irathűen rögzítette az I. r. és II. r. terhelt valamint a III. r. vádlott között kibontakozó konfliktus egyes tevételes és verbális mozzanatait és az abban részesek fizikai adottságait.

Pontosan, a bizonyítékok tartalmával összhangban állapította meg a II. r. terhelt és a III. r. vádlott között létrejött, pusztá kézzel történt ütésváltás egyes mozzanatait, majd az I. r. terhelt testvére oldalán történő beavatkozását a verekedésbe.

Kis korrekcióval megfelel a bizonyítékok tartalmának, és teljes mértékben megfelel a logika szabályinak az is, ahogy az ítélet 6. oldal 7. bekezdésében az elsőfokú bíróság rögzítette azt, hogy a verekedés melyik fázisában vette elő a III. r. vádlott a kinyitható kést, megalapozott és a lehetőségekhez képest pontos az I. r. terhelt sérüléseit okozó bántalmazás leírása is.

E tekintetben annyi pontosítást vált csak szükségessé - az orvos-szakértői vélemény nyomozati iratok 371. oldalán elfekvő része alapján -, hogy az I. r. terhelt jobb mutatóujján keletkezett sérülés jellege a rögzítettekkel ellentétben nem vágott, hanem metszett sérülés volt, illetve emiatt, a III. r. vádlott három alkalommal nem megszúrta, hanem megsebesítette az I. r. vádlottat.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az ítélet 6. oldal 8. bekezdés és a 7. oldal 1. bekezdés összefüggő szövegében a II. r. terhelt megsebesülésének a körülményeit rögzítette, ez ugyanis ellentétes az iratok talmával.

A tényállás e részére vonatkozó mérlegelést az ítélet 27. és 28. oldalának egyes megállapításai tartalmazzák, melyek között egy téves kiindulópont is szerepel. Nem helytálló ugyanis az ítélet 27. oldal 9. bekezdésében írt az a megállapítása, hogy „a kést, a III. r. vádlott szűrő mozdulatát egyik tanú sem látta” és ebből következően nem helyes az a kiindulási alap sem, hogy „így e vonatkozásban elsősorban a III. r. vádlott vallomása áll rendelkezésre”.

Az elsőfokú bíróság által pontosan számba vett, bemutatott és hitelesként kijelölt nyomozati vallomások között a tanú1 és a tanú17 vallomásában is szerepel, hogy látta, amikor a III. r. vádlott a jobb zsebébe nyúlt - mindkét tanú következtetése szerint - a kés elővétele érdekében. Továbbá a tanú1 a III. r. vádlott szűrő mozdulatáról, jobb kezének a II. r. terhelt válla felé lendüléséről is beszámolt. E bizonyítékokat az elsőfokú bíróság az ítélet 17. oldalának 1. bekezdésében, valamint 20. oldal 4. bekezdésében irathűen bemutatta.

Mindkét bizonyítékból az következik, hogy: Az I. r. és II. r. terhelt, illetve a III. r. vádlott között egyidejűleg zajló kölcsönös verekedés során a tanú1 a verekedés folytatásának a megakadályozása érdekében hátra rántotta a II. r. terheltet, aki ettől a tanú háta mögé került. Ezt követően kutatott a zsebében a III. r. vádlott a kés elővétele érdekében. Ezután nyúlt a tanú1 az I. r. terhelt után, nehogy a késtől megsérüljön, majd őt hátulról le is fogta. Majd - már a tanú1 állítása szerint - ekkor indult el a III. r. vádlott a II. r. terhelt felé a jobb kezében rejtve tartott, az alkarján feltolt késsel, illetve a II. r. terhelthez érve tett egy lendítő mozdulatot jobb kezével a II. r. terhelt válla irányába. Közvetlenül ez után történt az, hogy a II. r. terhelt folyamatosan kiabált, hogy „megszúrta, megszúrta”.

A bemutatott vallomásokból nem ez következik, hogy a II. r. terhelt úgy sérült volna meg, hogy ismét dulakodni kezdett a III. r. vádlottal, illetve, hogy őt eközben a III. r. vádlott lerántotta a földre, majd a földön dulakodva szúrta meg őt három alkalommal a III. r. vádlott. Ezzel szemben az igazságügyi orvos-szakértői vélemény szerint a szúrások elszenvedésének a pillanatában a III. r. vádlott és a II. r. terhel egymással szemben, vagy kissé oldalt helyezkedett el. A tanú1 vallomásából az álló testhelyzetre lehet következtetni. Az elszenvedett sérülések elhelyezkedése okán is az álló testhelyzetnek van realitása. Így a tényállást e körben a fent írt módon - részben az iratoknak megfelelő tényállás rögzítésével, részben az iratoknak nem megfelelő részek mellőzésével - korrigálta a másodfokú bíróság.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az ítéletben itt megállapítottak a III. r. vádlott vallomásából sem következnek. Az ítélet 14. oldal 2. bekezdésében bemutatott III. r. vádlotti vallomás szerint, akkor és olyan formában sebesítette meg az I. r. és II. r. terheltet, amikor hárman egyszerre a földre kerülve dulakodtak, „pontosabban ketten ütötték a III. r. vádlottat” és a III. r. vádlott, elfeledkezve

arról, hogy a jobb kezében kés van, mindkét kezével csapkodott feléjük. Vagyis a III. r. vádlott nem szolgáltatott olyan bizonyítékot, hogy kizárólag a II. r. terhelttel verekedett a földön. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen nem a III. r. vádlott vallomása alapján állapította meg a tényállás taglalt részét.

A III. r. vádlott vonatkozó vallomásrészének az elvetését kellően megalapozza az orvos-szakértői vélemény két, az elsőfokú bíróság által hivatkozott megállapítása. Egyrészt az ítélet 24. oldal 7. bekezdésében rögzítettek, amely szerint a III. r. vádlott dokumentált sérülése nem tükrözi azt a mértékű bántalmazást, amiről a III. r. vádlott beszámolt, mert amennyiben őt az általa elmondottak szerinti durva bántalmazás érte volna, annak „mindenképpen nyomának kellene lennie” (13. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal). Másrészt arról annak a szakértői rögzítése, hogy a II. r. terhelt sérülései szűrt sérülések voltak, amiket nem okozhattak a III. r. vádlott vaktában leadott, „csapkodó” mozdulatai.

Az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést a III. r. vádlott bűnösségére mind az I. r., mind a II. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekmények vonatkozásában, a minősítés azonban részben téves.

A III. r. vádlott javára a jogos védelemben cselekvés nem állapítható meg. A jogos védelmet, büntethetőséget kizáró okként szabályozta az elkövetéskor hatályban lévő 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 29. §-a és szabályozza a 2012. évi C. törvény (Btk.) 21. §-a, illetve 22. §-a is. A korábbi Btk. rendelkezéseit az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 15. Irányelvnek a III. pontja, míg a Btk. rendelkezéseit a 4/2013. Büntető jogegységi határozat töltötte, illetve tölti meg a joggyakorlat számára irányadó tartalommal.

Bár a jogos védelemre vonatkozó törvényi szabályozás tartalma lényegesen módosult a Btk. hatályba lépésével, a korábbi Btk. 29. § (1) bekezdésében és a Btk. 22. § (1) bekezdésében írt jogos védelmi helyzet lényegi ismérvei nem változtak. Eszerint jogos védelmi helyzetben cselekszik többek között az, aki a saját vagy más személye ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükségesen cselekszik.

Mint, ahogy az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, a töretlen joggyakorlat szerint a kölcsönös kihívás elfogadása kizárja a jogos védelem megállapíthatóságát. Ez mindkét fél cselekményét jogtalaná teszi, ugyanis „a verekedésre szóló kihívás és annak elfogadása egyaránt - legalább eshetőlegesen - testbántalmazási szándékot feltételez, ennél fogva a jogos védelmi helyzet egyik fél javára sem állapítható meg” (EBH2011. 2393.) (Azonos tartalommal BJD 152. BH2002. 171., BH2004. 93., illetve 4/2013. BJE.)

Következetes az ítélkezési gyakorlat a tekintetben is, hogy a „kölcsönös tettelegesség esetén is megállapítható a jogos védelem annak javára, aki harmadik személy beavatkozása és támadása következtében kiszolgáltatott helyzetbe kerül. (...) ha a kölcsönös tettelegesség során az erőviszonyok azért változnak meg, mert az egyik félhez utóbb - előzetesen fel nem ismerhetően - további támadó személy csatlakozik, az emiatt hátrányba kerülő fél javára a jogos védelem megállapítása már nem zárható ki”. (BH2008. 260.)

Jelen esetben a III. r. vádlott és a II. r. terhelt kölcsönös kihívás után bocsátkozott verekedésébe egymással. A III. r. vádlott „innen ma nem mentek el” szavaira, a II. r. terhelt az „akkor egy az egyben játsszuk le” szavakkal reagált. Majd amikor a III. r. vádlott „bokszo állásban támadólag elindult” a II. r. terhelt felé, a II. r. terhelt „a III. r. vádlottat két kézzel magától eltolta és ököllel megütötte”, ezt követően mindketten bántalmazták a másikat.

A két terhelt verekedésbe az I. r. terhelt a testvére oldalán beavatkozott, mellyel az I. r. és II. r. terhelt erőfölénybe került a III. r. vádlottal szemben. Ahogy arra az elsőfokú bíróság az ítélet 30. oldal 2. bekezdésében helyesen utalt, mind a beavatkozás bekövetkezésének, mind annak révén az erőviszonyok megváltozásának a reális esélye a III. r. vádlott számára előzetesen felismerhető volt.

Az I. r. és II. r. terheltek testvérek, a vendégségbe együtt érkeztek, a konfliktus hátterében nem a II. r. terhelt és a III. r. vádlott személyes konfliktusa, hanem családi viszály állt, a III. r. vádlott szóbeli provokációja mindkettőjüknek szólt és - ahogy az ítélet 6. oldal 2. bekezdésében az elsőfokú bíróság rögzítette, maga a III. r. vádlott is azt mondta a telefonba, hogy „itt van mindkét I-II.r. vádlott, most el lehet kapni mindkettőt”. Az I. r. terhelt közbeavatkozása tehát nem teremtett új, előre fel nem ismerhető, a III. r. vádlott javára értékelhető jogos védelmi helyzetet, e vonatkozásban a védelmi fellebbezésben kifejtettekkel a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Erre tekintettel a III. r. vádlott büntetőjogi felelősséggel tartozik azért, hogy a verekedés során egy legfeljebb 6 centiméter pengehosszúságú bicskával az I.r. vádlottat a jobb lapockája felett és a bal comb hátulsó felszínén kis-közepes erővel megszúrta és a jobb kéz mutatóujján azonos erővel megmetszette; illetve, hogy a II.r. vádlottat legalább közepes erővel, a mellkasa bal oldalán a szív jobb kamrájának elülső falát is érintően, valamint a hasán, a bal csípőtájékon a belfodrot is megsértően és a köldök mellett baloldalon a vastagbél sérülését is okozóan megszúrta.

Az I. r. terhelt sérüléseinek büntetőjogi gyógytartama nyolc napon belüli, az adott módon történő bántalmazással akár életveszélyes sérülés is létrejöhetett volna. A II. r. terhelt mindhárom sérülése közvetlen életveszélyes volt, amennyiben nem részesül gyors orvosi ellátásban a halála rövid időn belül bekövetkezett volna.

Törvényesen, a joggyakorlatnak megfelelően döntött arról az elsőfokú bíróság, hogy a III. r. vádlott cselekményének az elbírálásakor a hatályos Btk. rendelkezéseit alkalmazza.

Helyesen jár el az elsőfokú bíróság a minősítés körében, amikor - a 15. számú Irányelv és a 3/2013. Büntető jogegységi határozatban foglaltak gyakorlatilag egyező tartalmát figyelembe véve - azt vizsgálta, hogy a cselekmény elkövetésekor a III. r. vádlott tudata átfogta-e a halálos eredmény bekövetkezésének a lehetőségét, azt kívánva, vagy abba belenyugodva cselekedett-e, vagy szándéka nem az élet kioltására, hanem „csupán” testi sértés előidézésére irányult-e. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a vizsgálat kizárólag a 3/2013. BJE alkalmazásával is elvégezhető. (BH2013. 179.)

Az elsőfokú bíróság a jogegységi határozatban foglaltaknak megfelelően határozta meg az elkövetői szándék vizsgálatánál számításba jövő alanyi és tárgyi feltételeket.

Az elsőfokú bíróság a III. r. vádlottnak az I.r. vádlott sérelmére elkövetett cselekményét helyesen minősítette testi sértés büntette kísérletének, amely cselekmény Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütközik és tekintettel arra, hogy az életveszélyt okozó sérülést megkísérelve követte el, a (8) bekezdés 1. fordulata szerint minősül.

Bizonyos, hogy a III. r. vádlott testi sértés okozására irányuló szándékkal bántalmazta az I. r. terheltet, ugyanis az élel, hegyel rendelkező eszköz testre gyakorolt hatásaként ilyen sérülés okozásával a bizonyosság szintjén számolnia kell. Az elkövetéshez használt kinyitható kés mind az emberölésnek, mind a testi sértésnek tipikus eszköze lehet, azonban nem rendelkezik olyan egyedi tulajdonságokkal, melyből használata esetén feltétlenül az élet kioltására irányuló szándékra kellene következtetni.

A sérüléseket III. r. vádlott meggörnyedve, vaktában hadonászva okozta, melyből az is következik, hogy a III. r. vádlottnak nem volt módja megfigyelni, hogy a kés hol éri el az I. r. terhelt testét. Az I. r. terheltnek legalább egy olyan sérülése keletkezett, melynek vetületében életfontos szerv van, a jobb lapocka felett elhelyezkedő szúrt sérülés vetületében ugyanis a tüdőcsúcs helyezkedik el. A bal comb hátsó felszínét sértő szúrás pontos helye nem ismert, így ítéleti bizonyossággal a súlyosabb sérülés reális lehetősége sem állapítható meg. A jobb kéz mutatóujjának felszínes sérülése a

ténylegesen létrejötnél súlyosabb eredmény reális lehetőségét nem hordozta magában. A sérüléseket a III. r. vádlott kis-közepes erővel okozta, mindhárom sérülés felületes jellegű volt. A sérülések okozásának módjából nem vonható az a következtetés, hogy a vádlott akár csak belenyugodott volna abba, hogy az I. r. vádlott halálos eredménnyel járó sérülést szenved el. Azzal azonban számolnia kellett, hogy a vaktában leadott szűrő mozdulatok közül egy vagy több az I. r. vádlottat olyan helyen sérti meg, amely az I. r. terheltnek a kölcsönös verekedés közbeni folyamatos elmozdulására is tekintettel, megnöveli az alkalmazott erő behatásának a nagyságát és akár a tüdő megnyitásával, akár nagyobb érképlet megsértésével neki életveszélyes sérülést okoz.

Az elsőfokú bíróság helytelenül minősítette azonban a III. r. vádlott a II.r. vádlott sérelmére elkövetett cselekményét testi épséget sértő bűncselekménynek.

A törvényszék e vonatkozású tévedése arra vezethető vissza, hogy a III. r. vádlottnak az I. r. és II. r. terhelt sérülését okozó bántalmazását egységes tevékenység azonos jellemzőkkel bíró két részeként fogta fel, ez azonban az elsőfokú ítéletben megállapított tények alapján nem volt helytálló. A megállapított tényállás alapján a cselekménysornak e két mozzanata - a rövid idő alatt lejátszódó eseménysoron belül is - térben és időben jól elkülönült egymástól, az eszközazonosság mellett, a két bántalmazás módja különböző volt és más volt a megelőző konfliktusban a két sérült terhelt III. r. vádlottal kialakult konfliktusának az intenzitása is.

A III.r. vádlott mindkét sérültet azonos eszközzel bántalmazta, amely eszköz önmagában nem rendelkezik olyan tulajdonsággal, amelyből az emberölésre irányuló szándékra kellene következtetni. (BJE I.2. A./a. pont)

Az elkövető szándékára általában az elkövetés körülményeiből és módjából vonható megalapozott következtetés, különösen az erő kifejtés mértéke, egyszeri vagy többszöri megismétlése jön számításba és késsel történő sérülésokozás esetén jelentősége van az eszközhasználat esetleges irányítottságnak is, az életfontosságú szervre célzottság „szinte kivételt nem tűrően”, ölési szándékra utal. (BJE I.2. A./b. pont) A III. r. vádlottnak a II. r. terhelt sérüléseit okozó mozdulatai legalább közepes erejűek voltak, a sérülésokozás mindhárom esetben szűrési mechanizmussal történt, a kifejtett erő az eszköz hosszanti tengelyével párhuzamosan hatott, ez által a bicska pengéje mélyen behatolt a II. r. terhelt testébe, emiatt a III. r. vádlottnak mindenképpen számolnia kellett az életveszélyes sérülések keletkezésével. A három célzott szűrással a bántalmazás kitartó jellegű volt, ami ugyancsak a III. r. vádlottnak az ölési szándékára utal.

Az erőbehatással összefüggésben az okozott sérülések helye alapján is következtetni lehet az elkövető szándékára. Életfontos szerveket rejtő testtájak - melyek közé a szív, has, mellüreg is tartozik - megfelelő erővel történő sértése esetén, ugyancsak az ölési szándék állapítható meg, továbbá ezzel összefüggésben a tényleges sérülés is eligazításul szolgál az elkövető szándékára. (BJE I.2. A./c. pont) A III. r. vádlott szűrásai a II.r. vádlott mellkasi és hasi részére irányultak, eközben a III. r. vádlott a II. r. terhelttel szemben, kartávolságon belül helyezkedett el, így pontosan tudta irányítani a mozdulatait, tehát tisztában volt azzal is, hogy hova szúr. A II. r. vádlott mindhárom sérülése közvetlenül életveszélyes volt, a szív megsértése miatt a II.r. vádlottnál a klinikai halál is beállt. Ezek a körülmények egyértelműen a III. r. vádlott ölési szándékát bizonyítják.

A szándék vizsgálatánál jelentőséggel bírnak a terhelt kijelentései is. (BJE I.2. A./d. pont) Jelen esetben az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal szemben, az III. r. vádlott az „innen ma nem mentek el” szavaival ölésre irányuló szándékot nem fogalmazott meg, ugyanakkor, az I. r. és II. r. terhelt irányában mindenképpen fenyegetést hordoztak magukban.

A sérülést okozó személy elkövetés után tanúsított magatartásából ugyancsak következtetni lehet a korábbi tevékenységéhez fűződő tudati, érzelmi viszonyára. (BJE I.2. A./e. pont) Az elsőfokú bíróság érvelésével szemben nem utal az élet kioltására irányuló szándék hiányára az, hogy a III. r. vádlott rövid időn belül jelentkezett a rendőrségen. A cselekménynek több szemtanúja volt, kétség

nem fért ahhoz, hogy a sérülteket a III. r. vádlott sebesítette meg. A másodfokú bíróság véleménye szerint a rendőrségen való jelentkezés racionális eljárási megfontolás eredménye volt. A szándék hiányát az bizonyíthatta volna, ha a III. r. vádlott a II. r. terhelthez segítséget hív, részt vesz a sérülés ellátásában, vagy más módon a II. r. vádlott életéért való valós aggodalmát fejezi ki, ilyen azonban nem történt, vagyis a III. r. vádlott közömbös volt a sérülések tényleges kimenetelére nézve.

A szándék kialakulása során szerepet játszanak az elkövető személyes tulajdonságai is. (BJE I.2. B./a. pont) Az elsőfokú bíróság részletesen rögzítette a III. r. vádlott személyiségjegyeit és megállapította, hogy a III. r. vádlott hiszteroid személyiség, akit a viszonylag kisebb frusztráció átélése is aránytalan eredménnyel járó cselekmény elkövetésre ragadtathat. A III. r. vádlott és a II. r. terhelt között a helyszínen kialakult konfliktusában a III. r. vádlottat a II. r. terhelttel szemben heves indulat vezérelte, így okkal volt várható, hogy a III. r. vádlott az indulat hatása alatt akár a halálos eredménybe is belenyugodva cselekszik.

Nem hagyható figyelmen kívül az erőszakos magatartás hosszabb távú kiváltó motívuma sem. (BJE I.2. B./b. pont) A cselekmény előzményeként az elsőfokú bíróság precízen feltárta azt, hogy a III. r. vádlott olyan személyekkel ápolt baráti kapcsolatot, akik az I. r. és a II. r. terhelt családjával ellenséges viszonyban álltak. Az egymással szemben álló családok tagjai egymást rendszeresen fenyegették, bántalmazták. Jelen cselekmény távolabbi indítómotívuma ezen az érzelmi alapon nyugodott.

Mindebből a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a III. r. vádlott tudata átfogta annak a lehetőségét, hogy a II. r. terhelt halálos sérülést szenved el a bántalmazás során és ebbe belenyugodva cselekedett. (Azonos tartalommal BH2010. 289. és BH 2009. 36.)

A másodfokú bíróság a III. r. vádlott a II. r. terhelt sérelmére elkövetett cselekményét emberölés büntette kísérletének minősítette, amely cselekmény a Btk. 160. § (1) bekezdésbe ütközik és eszerint is minősül.

Az elkövetési stádium megállapítását ebben az esetben is a Btk. 10. §. (1) bekezdése alapozza meg. A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a kísérlet befejezett volt, mert a III. r. vádlott a maga részéről mindent megtett a halálos eredmény bekövetkezése érdekében, illetve a jogtárgy sérelem bekövetkezésének veszélye rendkívül közeli volt az által, hogy a II. r. terhelt a szívét ért szúrástól a klinikai halál állapotába is került.

Az elsőfokú bíróság által figyelembe vett büntetéskiszabási körülmények az 56. Bk. vélemény alapján kisebb korrekcióra szorulnak.

További súlyosító körülmény a III. r. vádlott büntetett előélete, az elsőfokú bíróság által figyelembe vett felfüggesztett szabadságvesztésen túlmenően ugyanis, őt a bíróság röviddel jelen cselekmény elkövetése előtt lopás vétsége miatt közérdekű munkára is ítélte. (II.2. pont)

További enyhítő körülmény azonban az, hogy a III. r. vádlott személyiségjegyei megkönnyíthették a cselekmény elkövetését. (II.4. pont)

Enyhítő körülmény az élet elleni cselekmény tekintetében a szándék eshetőleges volta. (II. 10. pont)

Ugyancsak további és jellegénél fogva jelentősebb súlyú enyhítő körülmény a sértettek felróható közrehatása, mindkét sérült ugyanis kölcsönös verekedésbe bocsátkozott a III. r. vádlottal. (III.4. pont)

Enyhítő körülmény, hogy a bűncselekmény elkövetése óta hosszabb idő telt el. (III.10. pont)

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy nem tekintette enyhítő körülménynek azt, hogy az élet elleni cselekmény kísérleti szakban maradt, mert a III. r. vádlott mindent megtett a bűncselekmény befejezettsége érdekében, és a következmények is súlyosak voltak, ezért a kísérlet, mint enyhítő körülmény súlytalanná vált. (III.1. pont)

A megváltozott minősítésre és az ahhoz tartozó súlyosabb büntetési tétel keretre tekintettel indokolt volt a III. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítása is. A büntetés Btk. 79. §-ban meghatározott céljának a szem előtt tartásával, a III. r. vádlott cselekményének a tárgyi súlyához, bűnösségének a fokához, társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez igazodóan a másodfokú bíróság a III. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 évre, illetve a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát ugyancsak 6 évre emelte fel.

A másodfokú bíróság nem osztotta az ügyészség indítványát a középértéket elérő tartamú szabadságvesztés alkalmazásának a szükségessége tekintetében. A III. r. vádlott ténybeli beismerése, a sértettek közrehatása, az élet elleni cselekmény tekintetében az eshetőleges szándék, illetve a testi épséget sértő cselekmény kísérleti szakban maradása révén az enyhítő körülmények túlsúlyba kerültek, amelyre tekintettel a Btk.80. § (2) bekezdésében meghatározott mértékűnél lényegesen enyhébb szabadságvesztés alkalmazása az indokolt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének valamennyi további rendelkezése törvényes és pontos, kizárólag az őrizetben töltött idő kezdőnapját kellett korrigálni a nyomozati iratok 85. és 487. oldalának a tartalma alapján.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján - a fent részletezettek szerint - megváltoztatta, egyebekben helyben hagyta.

Budapest, 2017. június 30.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

dr. Fülöp Ágnes sk.
előadó bíró

dr. Halász Irén sk.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint a fiatalkorúak bírósága 12.Fk.4/2016/36. szám ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Fkf.62/2017/9. számú ítéletében írt változtatással a III. r. vádlott tekintetében 2017. június 30. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2017. június 30.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Czibere Éva
tisztviselő